

СТАНОВИЩЕ

от д-р **Борислав Александров Ясенов** – доцент в Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**“, в област на висше образование - 8. Изкуства, професионално направление - 8.3. Музикално и танцово изкуство, докторска програма - Музикознание и музикално изкуство.

Автор: Петър Веселинов Койчев

Тема: ИМПРОВИЗАЦИЯТА ЗА КИТАРА В МОДЕРНИЯ ДЖАЗ

Научен ръководител: доц. д-р Тая Викторова Бурдева - Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”

Със заповед № Р33-829 от 13.02.2019 г. на Ректора на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски” съм определен за член на научно жури, за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Импровизацията за китара в модерния джаз“, за придобиване на образователната и научна степен „**доктор**“ в област на висше образование - 8. Изкуства, професионално направление - 8.3. Музикално и танцово изкуство, докторска програма - Музикознание и музикално изкуство. Автор на дисертационния труд е Петър Веселинов Койчев – докторант в редовна форма на обучение към катедра „Музика“ с научен ръководител доц. д-р Тая Викторова Бурдева от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”.

Предоставеният ми комплект материали включва следните документи:

- автобиография в европейски формат;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации.

Познавам докторанта Петър Койчев от учебната 2011-2012 година, когато осъществи магистратура в АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив. Още тогава бе очевидна неговата амбиция за развитие и усъвършенстване на компетентностите в областта на музикалното изкуство, проявяваше отговорност и целенасоченост в реализацията на поставените му задачи. В този период той реализира и обучение по програма Еразъм в Консерватория „Джузепе Тартини“ - Триест, Италия.

През 2011г. П. Койчев завършва Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”, където изучава китара в специалност „Джаз и поп - Изпълнителско изкуство“ и получава образователна степен „бакалавър“. Прави магистратура в АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, а от 2015 до 2018 година е редовен докторант по докторска програма „Музикознание и музикално изкуство” в ПУ „Паисий Хилендарски”.

Докторантът е изключително активен в преподавателската, художествено-творческата и научната дейност, което логично води до този дисертационен труд.

Преподавателската работа на Петър Койчев включва:

- от 2014 година е хоноруван, а от 2018 щатен преподавател по китара в специалност „Поп и джаз – Изпълнителско изкуство“ при Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив;
- в периода 2014 - 2017 г. е хоноруван преподавател по „Специален предмет - китара” в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”;
- от 2015 до 2017 година е лектор по китара и учител по музика в СОУ „Св. св. Кирил и Методий”, гр. Пловдив;
- от 2010 година до момента обучава ученици по електрическа и класическа китара, теория на музиката и солфеж в музикална школа „Мюзик Спейс“ – гр. Пловдив.

Художествено-творческата дейност на П. Койчев е изключително активна и богата. Работи със симфоничните оркестри на: Държавна опера Пловдив, Държавна опера Стара

Загора, Държавна опера Варна, гр. Сливен, гр. Пазарджик, под диригентството на Константин Добройков, Кирил Чапликов, Красимир Къшев, Димитър Караминков, Христо Михалев.

Участва в редица творчески проекти:

- със симфоничен оркестър: Бохемска Рапсодия (2008-2009), Abba In Sinfonie представен в Германия (2013), Български фолклор и джаз (2014);
- мюзикъли: „Човекът от Ла Манча” (2015), „Исус Христос Суперзвезда“ (2016), „Коса“ (2018);
- джазови формации - Gypsy Wind (2014), Gypsy Jazz Project (2015), Hot Club de Plovdiv, Джаз мануш, шансон и суинг (2016);
- Two Guitar Live, компакт диск под надслов „Музика извира“, по музика на проф. Стефан Костиянев (2018);
- „Нощ на сетивата“ - литературно-музикални срещи в ПУ „Паисий Хилендарски” (2015).

Фестивали: Перелик Еко Джаз Фест, Джаз Форум Стара Загора, „Долината на тракийските царе” - гр. Казанлък, Хасково Джаз Фест, „Дикси Джаз Фест“ - гр. Велико Търново, Младежки Джаз Фестивал Димитровград, Нова Българска Музика за Китара, Фестивал „Виртуози“ Сливен, Фестивал на Китарните Ансамбли, Пловдив Джаз Фест, Guitart fest, Дунавски Струни, Есенен салон на изкуствата, Варна (2018).

Свири с именити музиканти от различни жанрове: Дамян Пейчиноски, Иван Лечев, Цветан Недялков, Орлин Горанов, Мариян Бачев, Наско от БТР, Християна Лоизо, Венцислав Благоев, Димитър Русев, Александър Леков, Теодор Койчинов, Марин Йончев, Веселин Койчев, Елена Павлова, Бели Зелени и Червени, Рикардо Кеарион.

От справката за научните публикации е видно, че те са четири на брой и са пряко свързани с темата на дисертационния труд, който логично финализира научно-изследователските търсения на докторанта до момента. Публикациите са представени на:

- студентския научен форум „Ценности, мотивация и креативност в образованието“ на ПУ „Паисий Хилендарски“ (2015);

- международна научна конференция - „Дни на науката (2015 и 2016) - Съюз на учените в България, Пловдив;

- международна научна конференция „Наука, образование и иновации в областта на изкуствата“ (2017) - Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“, Пловдив.

Актуалността на темата на дисертационния труд „Импровизацията за китара в модерния джаз“ е обусловена от динамиката в развитието на съвременното музикално изкуство и необходимостта от разглеждане, анализиране и обновяване на подходите в методиката на преподаване за всеки музикален инструмент, в частност китарата, както и тяхното практическо приложение. В случая темата е насочена към импровизацията при китарата - инструментът с който П. Койчев концертира, преподава и целенасочено са отправени научните му търсения и изследвания.

В труда е изследвана и систематизирана голяма по обем информация, свързана с разглеждане на предходни търсения и разработки в тази област. Описани са характерните особености на стиловете в джаза до и през разглеждания период. Изследвани, анализирани и систематизирани са импровизации на емблематични джазови китаристи.

Специално внимание е обърнато на изпълнителската проблематика и са дадени методически насоки за обучението по китара, чрез интегриране на основните импровизационни принципи в жанра. Съчетаването на импровизационните характеристики при модерния джаз с методиката на обучението по китара, ще допринесе за изграждане и развитие на изпълнителско-творчески модел при джаз китаристите. Всичко това ще доведе до обогатяване на теоретико-практическите умения при китаристите - изпълнители и ще разшири компетентностите на музикалните педагози. Горепозложеното обуславя приносния характер на дисертацията.

Докторантът цели да създаде методически труд, базиран на цялостно и детайлно проучване, който да провокира следващи научни изследвания и разработки, във връзка с тематиката.

В дисертацията са използвани теоретичният метод, свързан с хронология на развитието на джаза в исторически аспект и теория на музикалните елементи при джаз импровизацията, както и емпиричният метод на изследване. Двата са обединени и в комплексен подход, чрез анализирането и нотиране на солови импровизации от популярни джаз китаристи. Това създава предпоставка за разработване на нови технически упражнения, спомагащи за качеството и иновативността в обучението по джаз китара и обогатяване на импровизационните възможности на изпълнителите.

Трудът отговаря на изискванията за създаване на дисертация. П. Койчев систематизира огромно по обем и качество съдържание използвайки дедуктивния метод (от общото към частното) т. е. от историческите предпоставки и стилови особености на импровизацията и теорията за музикалните елементи в общ план към характеристиките им при китарата.

Във въведението на това задълбочено и обстойно изследване, докторантът представя обекта, предмета, целта, задачите и излага научната си хипотеза.

Глава първа – „Исторически предпоставки и теоретични основи на джазовата импровизация“, включва дванадесет подглави, в които дисертантът прави задълбочен анализ на важни компоненти на джазовата импровизация в исторически аспект, като разглежда връзката ѝ с народната и класическата музика, описва вариационната практика в афро-фолклора, обръща внимание на хронологичното развитие и особеностите през различните етапи и стилове и новите тенденции в импровизацията през модерния джаз. Задълбочено и с професионална терминология обяснява връзката между акорди и скали, разновидности на мажорен и минорен лад, умалена скала, целотонна (увеличена) скала, видове пентатоники, акордови обозначения. Правилно са изяснени различията при термините и символите за акордите в класическата и джазовата хармония. Научно обосновано разглежда особеностите на акордовите системи при китарата, свързва усвояването на скалите и ладове по китарния гриф с мелодическата - линеарна импровизация. Обръща внимание на водещите тонове в мажорната акордова блус схема и качествено анализира вертикалната полимодалност, стиловите особености и импровизационни похвати в модерната джаз музика.

Втора глава – „Начини на звукоизвличане и технически похвати при китарата“ са дадени подробни обяснения и методически насоки за начините на звукоизвличане при китарата. Засегнати са въпросите за артикулацията и основните щрихи при китарата, украшения, проблематиката при комбинираната техника с лява и дясна ръка.

Особено ме впечатли глава трета, в която докторантът представя анализи на солови импровизации за китара в различни стилове на джаза. Според мен, именно тук са концентрирани основните изследователски постижения на труда. Направените анализи ще бъдат полезни за техническото усъвършенстване на всеки изпълнител, както и за обогатяване на професионалния и естетическия му мироглед. Нотираните импровизации увеличават арсенала от средства на музиканта и могат да са базисни при създаване на нови модели, които ще доведат до формиране и усъвършенстване на индивидуална система за импровизация. Още от заглавието на дисертацията става ясно, че ключовата дума в този труд е „импровизация“ и дисертантът успешно я разработва и прилага като иновация в методиката на обучение по китара. Чудесна е реализацията на идеята за включване към научното изследване на компакт диск с аудиозаписи на анализираните сола за китара.

В този труд е събрана, систематизирана и анализирана голяма по обем информация – общо 210 страници. Обясненията са обосновани с подходящи нотни примери, които допринасят за създаване на още по-ясна представа за разглеждания обект. Фигурите са 155, като някои от тях включват по няколко примера.

Авторефератът е изготвен според изискванията и дава ясна представа за съдържанието, обекта, предмета, целта, задачите, изследователския инструментариум и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

Приносите на труда се изразяват в следното:

- систематизирани са стилови особености и импровизационни похвати в модерната джаз музика за китара;
- изградена е концепция на теоретичните основи на джазовата импровизация за китара;
- систематизирани са основните скали и техните ладове, акорди и принципи за построяването им, хармонични прогресии и структури използвани при китарата в джаза;
- разработена е система от технически прийоми за свирене на китара с дясна и лява ръка, свързани с развитието на импровизационните умения;
- нотирани и анализирани са солови импровизации на световно известни джаз китаристи в различни стилове на джаза;
- на базата на изследваните аудио записи са събрани и класифицирани практически приложими нотни примери на музикални фрази, използвани в специфични хармонични и мелодични джаз структури;
- разработени са методи за обучение на съвременните джаз китаристи;
- дисертационният труд представлява първото българско научно изследване, което разглежда подробно теоретични и приложни способности свързани с импровизацията при джаз китарата.

Силно впечатление правят ясният изказ и научно обосноващите анализи в дисертацията. Езикът е академичен и в същото време разбираем и достъпен. Всеки разгледан проблем е теоретично обосноваван и прегледно обяснен. Речниковият фонд е богат, изобилстващ с професионални термини, разкриващи подтекста и същината на труда.

Убеден съм, че дисертацията ще заинтригува не само джаз китаристите, но и всички музиканти, интересувани се от джазова интерпретация и импровизация. Поради тази причина, препоръчвам труда да бъде публикуван, за да стане достояние на по-широк кръг читатели. В тази връзка, ще си позволя да направя някои предложения, а именно:

1. Първа глава е доста дълга и включва много голям обем от информацията. Според мен, е добре да се обособи в четири глави, както следва: Първа глава – История на прогреса на джазовата импровизация (исторически предпоставки), Втора глава – Музикално-теоретични основи на джазовата импровизация, Трета глава – Практическа приложимост на музикалната теория при китарата, Четвърта глава – Силови особености и импровизационни похвати в модерната джаз музика.
2. Добре би било да се избегне тавтологията - украшения и мелизми – орнаменти (2.4).
3. Определението „негърски“ фолклор (1.1) да бъде заменено с афро или африкански фолклор.
4. Препоръчвам контролен прочит за отстраняване на случайно допуснати граматически, пунктуационни и технически грешки. Например заглавието на Трета глава в съдържанието на автореферата се различава от реалното заглавие на същата в самия автореферат и в дисертацията.

В заключение ще изтъкна, че дисертационния труд на Петър Койчев на тема „Импровизацията за китара в модерния джаз“ ме впечатли със задълбочеността на разглежданата тематика, анализите и научно-теоретичната обосновка, написана на професионален и в същото време достъпен език, както и с качествените примери, спомагащи за още по-ясното възприемане на изследването. От изложеното в труда е видно, че Петър Койчев е ерудиран музикант, с богата музикално-теоретична подготовка и концертна практика. Считам, че теоретичната разработка отговаря на предявените от ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, изисквания за придобиване на образователна и научна степен „**доктор**“. Това ми дава основание да предложа на уважаемото научно жури да присъди на Петър Веселинов Койчев образователна и научна степен „**доктор**“.

18.03.2019 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Борислав Ясенов)